

Office of Agricultural Economics

คู่มือแบบสำรวจ

ถั่วเหลือง รุ่น 2 ปีเพาะปลูก 2567/68

คู่มือการสำรวจปริมาณการผลิตถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำรวจในการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลปริมาณการผลิตทางการเกษตร เกี่ยวกับเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตของถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68

ให้เป็นไปทางเดียวกัน ส่วนสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12 (สศท.12) โดยมีขั้นตอนการสำรวจ 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาคู่มือการสำรวจถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68

การศึกษาคู่มือการสำรวจถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68 เจ้าหน้าที่สำรวจ สศท.12 ดำเนินการศึกษาก่อนออกสำรวจ ช่วงเวลา 1 ธันวาคม 2567 -31 มกราคม 2568 ซึ่งการสำรวจนี้ใช้วิธีนับจุด และสุ่มหน่วยตัวอย่างให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เราเรียกว่า การสำรวจด้วยวิธีตัวอย่างที่ต้องใช้วิธีการแฉ่งนับข้อมูลโดยการสอบถาม LIST FRAME ตามรายการข้อความที่กำหนด จากหน่วยสูงที่เล็กที่สุด ที่ตกเป็นตัวอย่าง ได้แก่ครวเรือน ตามค่านิยาม ซึ่งต้องอยู่บนหลักเกณฑ์ทางทฤษฎีวิชาการ ด้านสถิติศาสตร์เป็นหลัก ได้แก่ ทฤษฎีสุ่ม และการประเมินค่าสถิติขั้นต้น เป็นต้น เพื่อการอนุมานไปสู่ประชากรได้อย่างถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือในการเผยแพร่ให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลต่อไป ขั้นตอนการศึกษาคู่มือและแบบสำรวจ

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำกรอบตัวอย่างหมู่บ้าน ผู้ปลูกถั่วเหลือง (รุ่น2) 2567/68

การจัดทำกรอบตัวอย่างหมู่บ้าน ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ สศท.12 ก่อนออกสำรวจ ช่วงเวลา 1-15 ธันวาคม 2567 เป็นการปรับปรุงจากข้อมูลล่าสุดจากการออกพื้นที่สำรวจ โดยการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และส่งข้อมูลให้ส่วนพีซีไร่ ศูนย์สารสนเทศการเกษตรกร ดำเนินการสุ่มบัญชีรายชื่อหมู่บ้านต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มบัญชีรายชื่อหมู่บ้าน และหมู่บ้านสำรวจ

การสุ่มบัญชีรายชื่อหมู่บ้านและหมู่บ้านสำรวจ โดยส่วนพีซีไร่ ศูนย์สารสนเทศการเกษตรกร ขั้นตอนนี้ดำเนินการก่อนออกสำรวจ ช่วงเวลา 1-10 กุมภาพันธ์ 2568 โดยการสำรวจนี้เป็นการสำรวจแบบแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน และสุ่มแบบมีระบบ Stratified Two-stage Systematic Sampling โดยกำหนดให้หมู่บ้านที่มีการเพาะปลูก ถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68 เป็นหน่วยสุ่มขั้นตอนที่ 1 (Primary Sampling Unit) และครวเรือนที่เพาะปลูกถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68 ในอาณาเขตของหน่วยสุ่มขั้นตอนที่ 1 (หมู่บ้าน) เป็นหน่วยสุ่มขั้นที่ 2 (Secondary Sampling Unit) ของประชากรจังหวัด เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือจากผู้ใช้อข้อมูลทั่วไป จึงต้องมีการสุ่มหมู่บ้านตัวอย่างตามแบบแผนที่กำหนด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อให้ตัวอย่างสุ่มที่ได้เป็นตัวอย่างที่ดีและปราศจากความเอนเอียงใดๆ ส่วนกลางจึงนำกรอบบัญชีรายชื่อหมู่บ้านที่มีการเพาะปลูก ถั่วเหลือง (รุ่น2)ตามค่านิยามของแต่ละอำเภอ ทุกจังหวัดที่ได้รับจาก สศท 12 มาแบ่งอย่างน้อยเป็น 2 พวก นำมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเป็นชั้นภูมิหรือพวก เพื่อลดความคลาดเคลื่อน โดยแต่ละชั้นภูมิหรือพวกที่ประกอบด้วยหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่างที่เจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปสำรวจ หรือเก็บข้อมูลจากหน่วยตัวอย่างที่เล็กที่สุด ได้แก่ ครวเรือน ในหมู่บ้านตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 นับจุดครวเรือนผู้ถือครอง (สำรวจภาคสนาม)

การนับจุดครวเรือนผู้ถือครอง ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่สำรวจ สศท.12 ดำเนินการช่วงเวลา 15 กุมภาพันธ์ – 30 เมษายน 2568 ซึ่งการสำรวจด้วยวิธีตัวอย่างหน่วยที่เล็กที่สุดที่จะสามารถให้ข้อมูล

ที่ถูกต้อง คือครัวเรือนที่มีการเพาะปลูกถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68 ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป และปลูกภายใน อาณาเขตหมู่บ้านตัวอย่างเท่านั้น แล้วให้หมายเลขสุมในการนับจดให้ครบถ้วนเพื่อให้มีโอกาสที่จะตกเป็นตัวอย่าง เท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติ ทั้งนี้การนับจดจะเป็นการสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองหมู่บ้าน โดยให้มีผู้อื่น ร่วมกันหลายคนช่วยกันให้ข้อมูล หรือใช้ข้อมูลจากแหล่งอื่นร่วมในการตรวจสอบข้อความถูกต้องครบถ้วน ซึ่งจะดีผลต่อคุณภาพของข้อมูล

หากเจ้าหน้าที่สำรวจลงพื้นที่หมู่บ้านตัวอย่าง แล้วไม่สามารถดำเนินการได้ จำเป็นต้องใช้หมู่บ้านสำรอง กรณี การใช้หมู่บ้านตัวอย่างสำรอง สามารถพิจารณาสาเหตุหรือความจำเป็น การใช้หมู่บ้านตัวอย่างสำรอง ต้องพิจารณาว่าหมู่บ้านนั้นมีปัญหา ดังนี้

- 1) หมู่บ้านนั้นไม่มีการปลูกถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68 (ปลูกระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2567 ถึง 30 เมษายน 2568)
- 2) หมู่บ้านนั้นอยู่ในท้องที่อันตราย
- 3) หมู่บ้านนั้นไม่สามารถเดินทางเข้าไปได้
- 4) เมื่อติดต่อผู้นำหมู่บ้านไม่ได้รับความร่วมมือ
- 5) เมื่อเข้าปฏิบัติงานแล้ว พบว่า ผู้นำหมู่บ้าน ไม่สามารถบอกรายชื่อเกษตรกรได้หรือบอกได้น้อยกว่าร้อยละ 50
- 6) เนื้อที่เพาะปลูกของหมู่บ้านตัวอย่าง น้อยกว่า 10 ไร่
- 7) การนับจดครัวเรือนในหมู่บ้านได้น้อยกว่าจำนวน 3 ครัวเรือน ถึงแม้เนื้อที่เพาะปลูกมากกว่า 10 ไร่ก็ตาม (กรณีที่หมู่บ้านมี 3 ครัวเรือน แต่พื้นที่เพาะปลูกรวมกัน น้อยกว่า 10 ไร่ ให้ใช้หมู่บ้านสำรองแทน)
- 8) ติดตามสอบถามผู้ถือครองตัวอย่างได้น้อยกว่าที่กำหนด (6 ครัวเรือนต่อหมู่บ้านตัวอย่าง)

การใช้หมู่บ้านตัวอย่างสำรอง จะต้องใช้หมู่บ้านตัวอย่างสำรองที่อยู่ในระดับแรกของบัญชีหมู่บ้าน สำรองที่อยู่ในพวกเดียวกันในอำเภอ นั้น เนื่องจากการสุมตัวอย่างอย่างง่าย

ขั้นตอนที่ 5 สุ่มครัวเรือนตัวอย่าง (สำรวจภาคสนาม)

การสุ่มครัวเรือนตัวอย่าง ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่สำรวจ สศท.12 ดำเนินการช่วงเวลา 15 กุมภาพันธ์ – 30 เมษายน 2568 โดยเจ้าหน้าที่สำรวจ เข้าไปนับจดครัวเรือนผู้ถือครองตามคํานิยาม จากผู้ปกครองหมู่บ้านแล้ว จะทำการสุ่มครัวเรือนผู้ถือครองตัวอย่างจำนวน 6 ครัวเรือน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย แบบไม่ใส่คืน โดยใช้ตารางเลขสุ่มที่กำหนดให้ จากนั้นทำการติดตาม สอบถามครัวเรือนผู้ถือครองตัวอย่างทั้ง 6 ราย

หากเจ้าหน้าที่สำรวจลงพื้นที่หมู่บ้านตัวอย่าง แล้วไม่สามารถดำเนินการได้ จำเป็นต้องใช้ครัวเรือนสำรอง กรณี การใช้ครัวเรือนผู้ถือครองตัวอย่างสำรอง สามารถพิจารณาสาเหตุหรือความจำเป็น การใช้ครัวเรือนผู้ถือครอง ตัวอย่างสำรองต้องพิจารณาว่าครัวเรือนนั้นมีปัญหา ดังนี้

- 1) ครั้วเรื่อนนั้นไม่ได้ปลุกถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68 เนื่องจากอาจมีการให้ข้อมูล
นับจดผิดพลาด
- 2) ไม่สามารถติดตามสอบถามครั้วเรื่อนนั้นได้
- 3) ครั้วเรื่อนนั้นพักอาศัยอยู่ห่างไกลไม่สามารถเดินทางไปติดต่อสอบถามได้ด้วยทางรถยนต์
หรือทางพาหนะอื่น เช่น กรณีทางขาด เป็นต้น
- 4) ครั้วเรื่อนนั้นไม่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
- 5) ครั้วเรื่อนนั้นไม่มีผู้ที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องได้ เช่น หัวหน้าครั้วเรื่อนไม่อยู่ และไม่สามารถ
สอบถามบุคคลอื่นได้

ขั้นตอนที่ 6 สัมภาษณ์ครั้วเรื่อนตัวอย่างตามแบบสำรวจ (สำรวจภาคสนาม)

การสัมภาษณ์ครั้วเรื่อนตัวอย่างตามแบบสำรวจ ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่สำรวจ สศท.12 ดำเนินการ
ช่วงเวลา 15 กุมภาพันธ์ – 30 เมษายน 2568 เพื่อสอบถามข้อมูลตามรายการข้อความที่กำหนดในแบบสอบถาม
การสำรวจถั่วเหลือง (รุ่น2) ปีเพาะปลูก 2567/68

ขั้นตอนที่ 7 บันทึกข้อมูลในระบบ + บันทึกข้อมูล M N

การบันทึกข้อมูลในระบบและบันทึกข้อมูล M N ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ สศท.12 ดำเนินการช่วงเวลา
1 เมษายน-30 พฤษภาคม 2568 โดยเจ้าหน้าที่ สศท.12 ตรวจสอบข้อมูลจำนวนครั้วเรื่อนทั้งหมดที่นับจดได้
(ค่า M) ซึ่งเป็นจำนวนทั้งหมดที่นับจดได้รวมทั้งจำนวนที่นับจดไม่ได้ และข้อมูลจำนวนครั้วเรื่อนตัวอย่าง
ที่ใช้คำนวณ (m) ซึ่งอาจมีจำนวนครั้วเรื่อนตัวอย่างที่ไม่ได้ปลูกที่ต้องนับรวมเข้าไปด้วย รวมถึงข้อมูลเนื้อหาสาระ
ที่ต้องสอบถามตามแบบสอบถามที่กำหนด และทำการบันทึกข้อมูลในระบบ

ขั้นตอนที่ 8 ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพข้อมูล (QC)

การติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพข้อมูล (QC) ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ สศท.12 ดำเนินการ
ช่วงเวลา 1 - 30 พฤษภาคม 2568 โดยเจ้าหน้าที่ สศท.12 ตรวจสอบความแม่นยำของเนื้อหาสาระของข้อมูล
การสำรวจ โดยสามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ รวมถึงติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพของข้อมูลการสำรวจ
ตามกระบวนการให้แล้วเสร็จ

ขั้นตอนที่ 9 RUN โปรแกรมประมวลผล และตรวจสอบความถูกต้อง

การ RUN โปรแกรมประมวลผล และตรวจสอบความถูกต้อง ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ สศท.12 ร่วมกับ
ส่วนพีซีไร่ ส่วนสารสนเทศการเกษตร ดำเนินการช่วงเวลา 1 มิถุนายน – 15 กรกฎาคม 2568 โดย สศท.12 RUN

โปรแกรมหลังจากที่ได้บันทึกและตรวจสอบความถูกต้องของ Raw Date แล้ว โดยประสานกับส่วนพีซีไร่ เนื่องจาก
ต้องดำเนินการแบบคู่ขนาน เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของผลการคำนวณค่าเบื้องต้น

ส่วนสารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12
ตุลาคม 2567